Interreg
North Sea Region
FRAMES
European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

Water zonder overlast

Hannelore Mees

CIW, Brussel

19-10-2018

Overstromingen in de Denderstreek

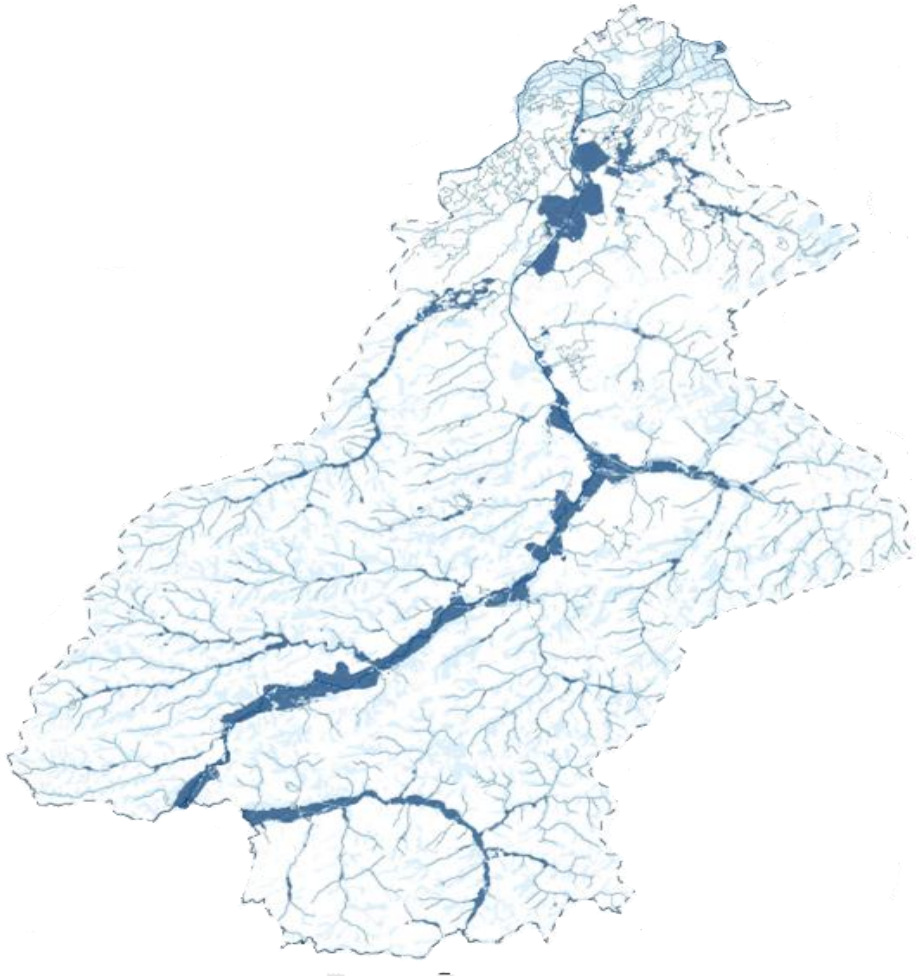

De Vlaamse Waterweg nv

Vlaanderen
is omgeving

provincie
Oost-Vlaanderen

RUIMTE VOOR WATER

Samen werken aan een **DENDER** in balans

Interreg
North Sea Region
FRAMES
European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

provincie
Oost-Vlaanderen

UNIVERSITEIT
GENT

Afbeelding: "Know your flood risk"

Het FRAMES-team

provincie Oost-Vlaanderen

Hannelore Mees

Brendan De Baets

Sylvie Dewart

GHENT UNIVERSITY

Prof. Luuk Boelens

Barbara Tempels

Tom Goosse

Frames

Welke rol kunnen bewoners en bedrijven spelen in de aanpak van overstromingen?

Welke ondersteuning vanuit de overheid nodig?

Pilootcases

DENDERLEEUW

NINOVE

Hoe gaan we te werk?

Samen sterker…

Welke maatregelen zijn nuttig voor de buurt?

Wat kan ieder zelf doen?

Wat kunnen overheden doen?

Wateroverlast = startpunt maar geen eindpunt

- Koppelen met bestaande initiatieven
- Koppeling met andere (ruimtelijke) uitdagingen
  - Groen in de wijk
  - Vereenzaming
  - Veiligheidsproblemen
  - Zwerfvuil
  - …

De buurt in kaart

Al overstromingen meegemaakt?
Welke schade?

Maatregelen getroffen?

Contact met buren?
Lokale organisaties?

Overstromingsbabbels

Babbelonië

Bedrijven

Scholen

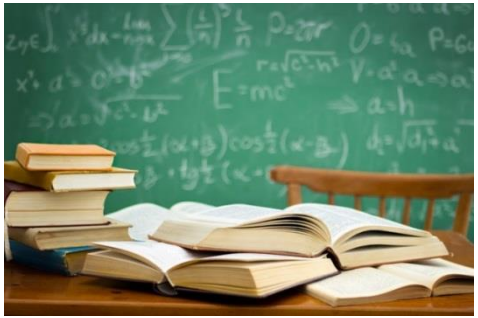

Een robuuste bewoner…in een robuuste ruimte

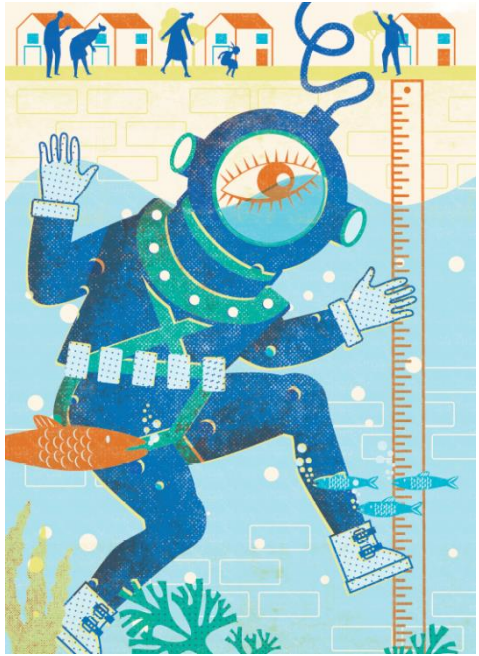

Stellingenspel

De overheid blijkt de kans op overstromingen enkel te kunnen beperken door de Dender te verbreden. Hierbij moeten er in het centrum van Ninove enkele woningen onteigend worden. Moet zij dit doen of niet?

Onbebouwde percelen in overstromingsgevoelige bouwzones mogen niet bebouwd worden. De eigenaars moeten zelf opdraaien voor de kosten.

Bewoners kunnen zelf maatregelen nemen om schade door water in huis te beperken.

Jouw straat krijgt € 10.000 om iets te doen aan de wateroverlast. Wat zou je hiermee doen?

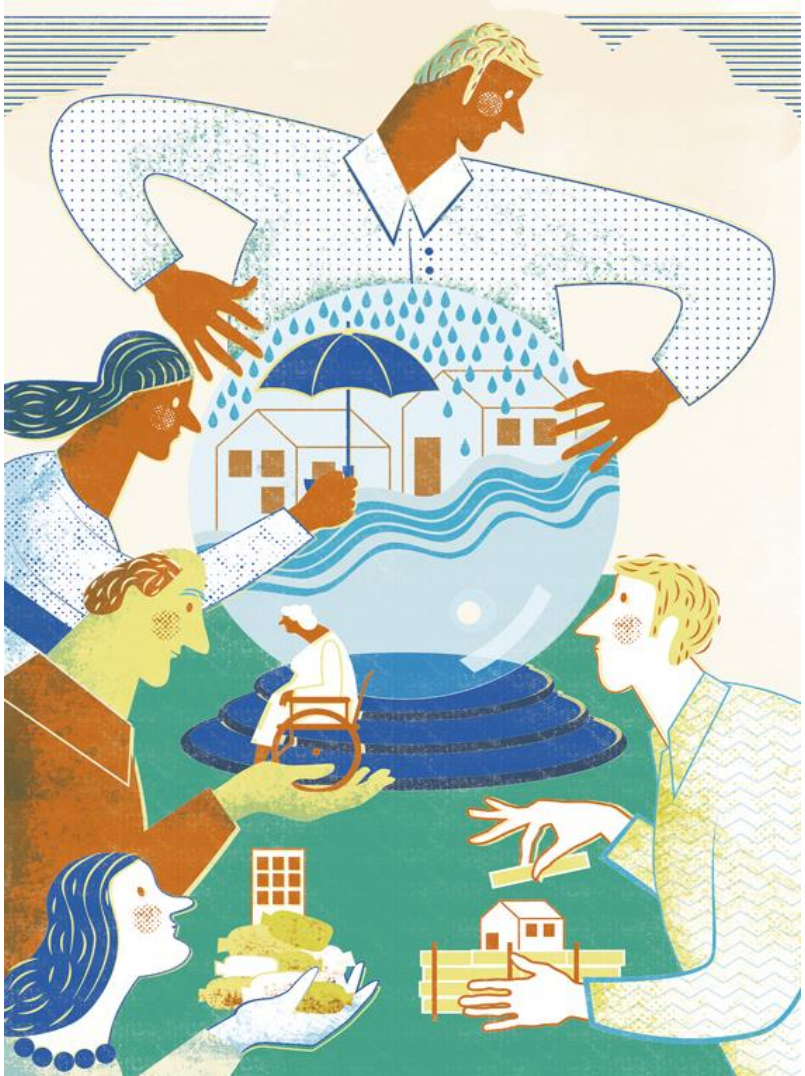

7.
BUURTNOODPLAN

UITLEG

Buurtbewoners kunnen op veel verschillende manieren bijdragen om schade en leed tijdens een overstroming binnen de perken te houden. Zo kunnen er wijkcoördinatoren en buddies worden aangesteld, zandzakken verdeeld worden, kunnen bewoners elkaar onderling waarschuwen en bijstaan,...
Op het moment dat wateroverlast dreigt is het te laat om hier nog over na te denken. Daarom is het nuttig om al op voorhand de koppen bij elkaar te steken en te plannen hoe de buurt moet handelen ten tijde van wateroverlast. Werk met jouw buurt je eigen noodplan uit.

Wat moet zo'n noodplan zeker bevatten?
- Contactgegevens van bevoegde crisisdiensten en waterbeheerders
- Wanneer worden welke acties genomen door wie? Welke acties moeten al op voorhand genomen worden?
- Zijn er buren die materiaal ter beschikking hebben dat gebruikt kan worden (bv. pompen)?

Voorbeelden van acties die in het noodplan zijn vervat:
- Zandzakken verdelen, schotten opstellen,...
- Straten afsluiten tegen opspattend water of modder (onder begeleiding van de brandweer)
- Wanneer en hoe evacueren?
- Hoe kwetsbare personen contacteren en ondersteunen?

VOORDELEN

NADELEN

TOEPASBAARHEID IN DE BUURT?

9.

WEES NIET ZO HARD VOOR JOUW TUIN!

UITLEG

Je kunt de wateropvang en - infiltratiecapaciteit van hemelwater in je tuin vergroten door hem te vergroenen. Hoe doe je dit? Verhard enkel het hoogstnoodzakelijke en zorg dat in de rest van de tuin het water maximaal in de grond kan dringen.

WAT KAN ER ALLEMAAL GROENER?

- Afscheidingen (hagen, bomen, begroeide wanden)
- Versteende oppervlakten (gazon, bloemenweides,...)
- Oprit (beperken tot twee oprijstroken of grasdallen met daarrond groene zones)
- Paden (waterdoorlatende verharding: bv. grind, houtsnippers, grasdallen, grotere tegelvoegen,...)
- Gevels (klimplanten, stokrozen, struikjes,...)

Ook in gebieden met een moeilijk doorlaatbare ondergrond zijn er oplossingen om in jouw tuin zoveel mogelijk water te bergen. Hier kunnen infiltratiekolommen, wadi's, regentonnen ... soelaas bieden.

Deze maatregelen kunnen individueel genomen worden maar ook de buurt kan hierin een rol spelen:

- Heeft iemand in de buurt groene vingers? Schakel hem/haar dan in om advies te geven aan de buren, eventueel na overleg met de gemeente, Aquafin,... Dit zou dan een soort tuinambassadeur zijn.
- Je kunt een score maken van de verhardingsgraad van jouw tuin. Nadien kun je doelstellingen opstellen om hier iets aan te doen.
- Breek met de buurt enkele tegels van het voetpad uit en plant hier bloemen of struikjes in. Doe dit in overleg met de gemeente.

Deze maatregelen zijn niet enkel relevant voor bewoners van overstromingsgevoelige gebieden. Om afstromend hemelwater zoveel mogelijk te vermijden is het noodzakelijk dat ook hoger gelegen buurten hun "steentje bijdragen". Bespreek met jouw buurt hoe ook deze bewoners kunnen aangezet worden om hun tuinen te ontharden.

VOORDELEN

NADELEN

TOEPASBAARHEID IN DE BUURT?

Provincie Oost-Vlaanderen

RUIMTE VOOR WATER

interreg North Sea Region FRAMES

Ontwerpend onderzoek ‘Robuuste ruimte’

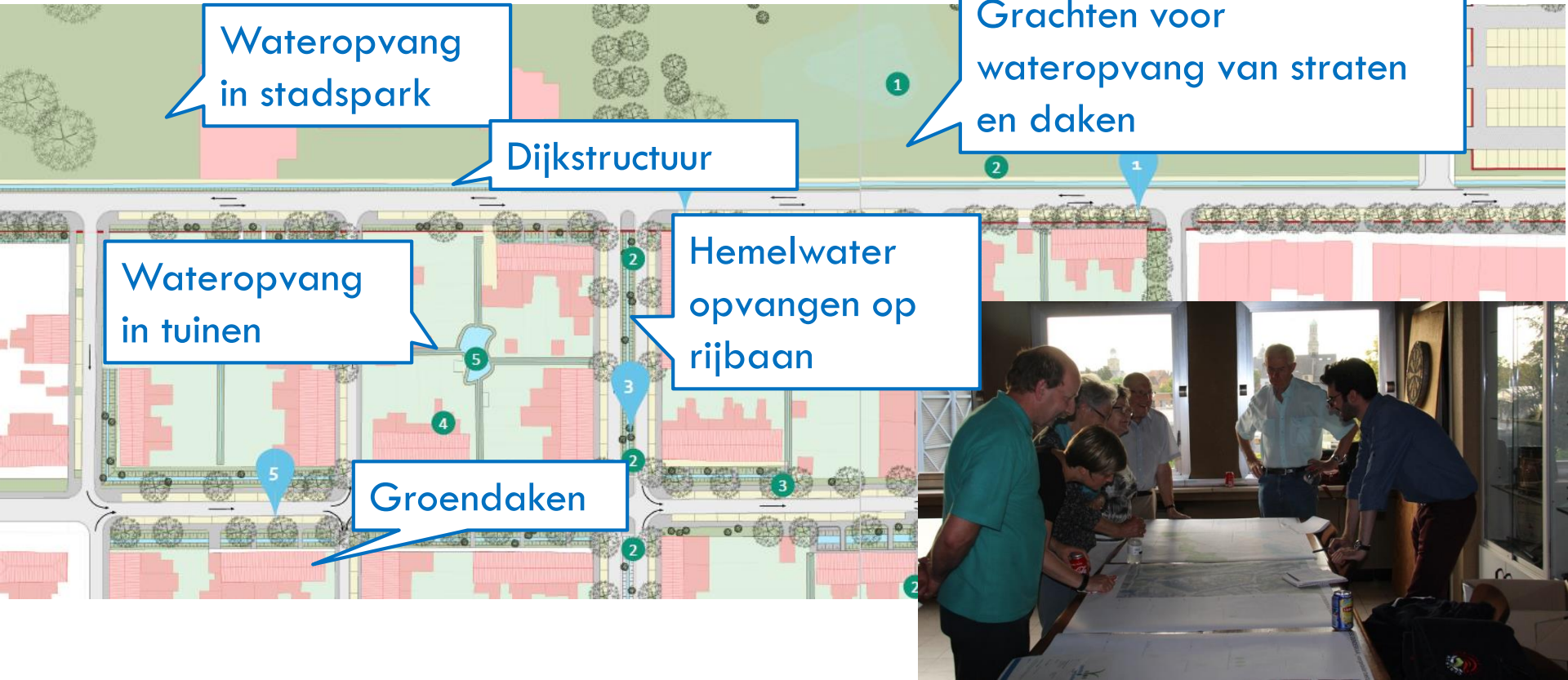

Eerste bevindingen

Opkomst en enthousiasme gematigd en versnipperd

Niet makkelijk om aanknopingspunten te vinden in sociaal weefsel

Versus succesverhaal Geraardsbergen?

Verschillen in context/aanpak

GERAARDSBERGEN	FRAMES-CASES
Sterke sociale netwerken (dorpsraden)	Gefragmenteerde sociale netwerken
Trekkende rol Stad	Trekkende rol Provincie
Ernstigere overstromingsproblematiek	Huidige overstromingsproblematiek beperkter
Lager aandeel ‘kwetsbare doelgroepen’ ?	Relatief hoog aandee doelgroepen’

Volgende stappen: aanpak verder uittesten + evalueren!

Tijd voor debat!

Enkel in wijken waar bewoners regelmatig natte voeten krijgen én waar er een sterk sociaal weefsel aanwezig is (bv. wijkcomités, straatfeesten, …), is het mogelijk om bewoners ertoe aan te zetten om zelf overstromingsmaatregelen te nemen.
In andere wijken moet daarentegen sterker worden ingezet op een paraatheid van overheidswege.

Contact

Hannelore Mees (Prov. O-VL)

hannelore.mees@oost-vlaanderen.be

09 267 75 78

Barbara Tempels (UGent)

Barbara.tempels@ugent.be

Interreg North Sea Region FRAMES European Regional Development Fund EUROPEAN UNION

provincie Oost-Vlaanderen

GHENT UNIVERSITY